

Sexarbejdernes InteresseOrganisation (SIO) – Høringssvar til betænkning 1534 om seksualforbrydelser

SIO's høringssvar angår kun de dele af betænkningen, der vedrører vores erhverv.

Vi er enige i den argumentation, der fører Straffelovrådet frem til hverken at anbefale en kriminalisering af køb eller salg af seksuelle ydelser. Erfaringerne fra Sverige og Norge giver ikke grund til at tro, at en kriminalisering vil hjælpe sexarbejdere – tværtimod. Logisk set vil en kriminalisering være negativ, og, som rådet skriver, særligt for de sexarbejdere, der er socialt udsatte. Tilbage bliver, at man kan gennemføre en kriminalisering af hensyn til værdier i samfundet. Men vi mener ikke, at det i et demokratisk land er holdbart at straffe folk, alene fordi de har "forkerte" værdier.

Vi opfordrer regeringen til også at følge rådets forslag om at ændre i rufferiparagrafferne, således at det bliver lovligt for sexarbejdere og vores samarbejdspartnere at drive virksomheder i ligeværdige fællesskaber. Det vil skabe større tryghed for sexarbejdere, og det vil betyde, at man kan undgå de hovedløse retssager mod telefondamer, udlejere osv. Vi bemærker også, at lovrådet ikke har fundet nogen grund til, at salg af seksuelle tjenester, når det nu er lovligt i forhold til straffeloven, alligevel ikke skal anses som lovligt i forhold til anden lovgivning.

Overordnet synes vi, at rådet har skrevet en god betænkning, hvor de har sat sig grundigt ind i den nyeste dokumentation i form af forskning og redegørelser, i det store og hele uden at falde for rent politiske argumenter. Der er imidlertid også steder i betænkningen, hvor rådet efter vores opfattelse overser eller fejltolker væsentlige pointer. Disse mangler vil vi gennemgå her.

Rufferiparagrafferne

Vi er glade for rådets konstatering af, at rufferi og menneskehandel er to vidt forskellige ting. I debatten bliver det ofte blandet sammen som "bagmandsvirksomhed". Men rufferi handler om "kønssædelighed", mens menneskehandel handler om den personlige frihed.

Efter SIO's opfattelse er det dybt forældet at tale om, at f.eks. telefondamer og udlejerens virksomhed strider mod "kønssædelighed". Normerne har ændret sig, og masser af mennesker lever i dag mere eller mindre direkte af, at andre mennesker har sex, f.eks. ved at udgive porno eller ved at drive diskoteker eller datingssites, uden at det er kriminelt, og uden at nogen får den tanke, at det burde være det. Når rådet har konstateret, at hverken salg eller køb af seksuelle tjenester bør være kriminelt, er det ulogisk og utidssvarende at opretholde en kriminalisering af bistand til salg af seksuelle tjenester.

Tværtimod: De samme argumenter, som rådet anfører mod en kriminalisering af salg og køb af seksuelle tjenester, gælder ved kriminaliseringen af dem, som sælger produkter eller ydelser til sexarbejderne. For sexarbejdere er det en ulempe, at vores samarbejdspartnere er

kriminaliserede, og ulempen er særligt stor for de sexarbejdere, der er socialt udsatte.

Rådet er selv inde på, at når det ikke skal være kriminelt at sælge eller købe sex, er der også brug for, at man legalt kan organisere branchen. Men ud fra den betragtning havde det været logisk, om rådet havde foreslået en større reform af rufferiparagrafferne, end man gør.

Rufferiparagrafferne bør enten helt afskaffes, eller begrænses til de tilfælde, hvor de tilfældigvis rammer udnyttelse af sexarbejdere. Men denne udnyttelse vil der langt hen ad vejen blive grebet ind over for i forvejen, hvis man også anerkender sexarbejde som et lovligt erhverv i forhold til anden lovgivning end straffeloven.

Menneskehandel

Rådet refererer det synspunkt fra Folketingets retsudvalg, at menneskehandel er ”morderne slaveri”. Det er et af de få punkter, hvor vi mener, at rådet er faldet for rent politiske udsagn. Når det angår sexarbejde er paragraffen om menneskehandel så bred, at den i praksis straffer meget mere end overgreb på den personlige frihed.

I paragraffen om menneskehandel – 262a – kan man læse, at man straffer den, ”der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt 1) ulovlig tvang (-), 2) frihedsberøvelse (-), 3) trusler (-), 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller 5) anden utilbørlig fremgangsmåde, med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold (-)”

262a siger altså, at både bortførelse, kidnapning, indespærring, voldtægt, tvangsprostitution, ”slaveri og slavelignende forhold” – men også en relativt simpel berigelsesforbrydelse – skal betegnes som og straffes som menneskehandel.

Det er også sådan, paragraffen anvendes i praksis ved domstolene. De fleste retssager, hvor 262a har været anvendt, har drejet sig om relativt simple berigelsesforbrydelser. Men fordi den internationale opmærksomhed på menneskehandel betoner ”slaveri og slavelignende forhold”, har 262a, pressens omtale af de nævnte retssager, og den demokratiske debat om menneskehandel, skabt det indtryk i befolkningen, at ”slaveri og slavelignende forhold” i Danmark er et stort problem, som man må gøre mere for at forhindre. Det til trods for, at meget få af de nævnte retssager har handlet om tvang eller har dømt efter de alvorlige, første 2-3 ”pinde” i 262a. Endnu er ingen idømt over fire års fængsel for menneskehandel, selv om straffen kan være op til ti års fængsel.

Det er ikke bare urimeligt at opfatte det som menneskehandel, når en udenlandsk, migrant, frivillig sexarbejder bliver udsat for en berigelsesforbrydelse af de personer, som tager sig dyrt betalt for at hjælpe hende illegalt ind i Danmark. Med vores kendskab til de sager, der er ført ved domstolene, vurderer vi også, at det afholder migrante sexarbejdere fra at søge beskyttelse mod berigelsesforbrydelserne, fordi de ikke kan gøre det uden samtidig at bringe gerningsmanden eller -kvinden – som kan være del af sexarbejderens netværk derhjemme – under anklage for en langt værre forbrydelse med meget strengere straffe.

262a blander to helt forskellige – meget alvorlige og mindre alvorlige – forbrydelser sammen i én pærevælling. De mindre alvorlige forbrydelser burde tages ud af 262a, således at det ikke – hverken juridisk eller i folkemunde – betegnes som menneskehandel, når der foreligger en relativt simpel berigelsesforbrydelse.

Rådet nævner allerede en række fornuftige initiativer, som kunne reducere den stigmatisering, som sexarbejdere er udsat for. Vores forslag her har samme sigte. Det er stigmatiserende for sexarbejderne – og især for de migrante sexarbejdere – når befolkningen får det indtryk, at mange af os er sexslaver og ofre for menneskehandel.

Myndighedernes overgreb

Et forhold, som rådet helt overser, er, at langt flere sexarbejdere bliver udsat for overgreb fra myndigheder end fra menneskehandlere eller andre kriminelle.

Gennem de seneste år har kontrol af sexarbejdere haft meget høj prioritet hos Skat. Disse kontroller er blevet misbrugt til også at lade politiet tvinge sig ind i bordeller for at efterforske rufferi, uden den retskendelse, politiet skal have i den slags situationer. Politiet har også i en række tilfælde besøgt bordeller, hvor det i teorien har været frivilligt for sexarbejdere, om de ville svare på spørgsmålene, men hvor de i praksis er blevet presset til at gøre det, gennem trusler om repressalier, hvis de ikke samarbejdede.

En overgang for nogle år siden var det også fast praksis i det såkaldte beskyttelsestilbud for handlede kvinder, at man indespærrede sexarbejderne og inddrog deres mobiltelefoner, selv om de hverken var dømt eller mistænkt for nogen ulovlig handling.

Efter SIO's opfattelse er der tale om klare og grove lovbrud. Men selv om der i straffeloven findes paragraffer mod det, som myndighedspersonerne foretager sig i disse tilfælde, selv om deres chefer er fuldt klar over, at det foregår, og selv om vi klager, bliver ingen hverken straffet eller tiltalt.

Det er muligt, at det netop er cheferne, der har givet ordre til, at disse overgreb skal finde sted. Men uanset, så kan vi konstatere, at der er noget lovgivning, der burde beskytte os mod overgrebene, som i praksis overhovedet ikke gør det. Det mener vi, at rådet med fordel kunne have forholdt sig til.